

**Татарстан Республикасы Теләче муниципаль
районы Айдар авыл жирлеге Советы өченче
чакырылыш утырышы**

карары

“01” апрель 2019 ел

№ 130

Айдар авылы

**Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл
жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив-
хокукый актларының үзгәрешләренә мониторинг үткөрү
Нигезләмәсен раслау турында**

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге жирле үзидарә органнары тарафыннан кабул ителгән муниципаль норматив-хокукый актларның үзгәрешләренә мониторинг үткөрү буенча Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге жирле үзидарә органнары эшен камилләштерү максатыннан, Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының муниципаль норматив-хокукый актларының үзгәрешләренә мониторинг үткөрү Нигезләмәсен расларга.

2. Башкарма комитет секретаре Шавалеева Лилия Накифовнаны Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан күрсәтелгән Нигезләмәнең үтәлеше өчен җаваплы зат итеп билгеләргә һәм аңа әлеге карарның 1 пункты белән расланган Нигезләмәгә таянып эш итәргә, җаваплы билгеләнгән затның вазыйфаи күрсәтмәләренә тиешле үзгәрешләр кертергә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл жирлеге Уставы белән билгеләнгән тәртиптә бастырып чыгарырга.

Татарстан Республикасы
Теләче муниципаль районы
Айдар авыл жирлеге башлыгы урынбасары

А.Г. Фаляхова

Нигезләмә

Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл җирлеге җирле үзидарә органнарында муниципаль норматив-хокукый актларына үзгәрешләргә мониторинг үткәрү турында

1. Гомуми нигезләмәләр

1. Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл җирлеге җирле үзидарә органнарында муниципаль норматив-хокукый актларына үзгәрешләргә мониторинг (алга таба-мониторинг, муниципаль актлар, җирле үзидарә органнары) җирле үзидарә органнары тарафыннан, үз вәкаләтләре чикләрендә, муниципаль актларны кабул итүне (бастыруны), үзгәртүне яки көчен югалткан дип табуны (юкка чыгаруны) тәэмин итү өчен мәгълүматлар җыю, гомумиләштерү, анализлау һәм бәяләү буенча системалы, комплекслы һәм планлы эшчәнлек алып баруны күздә тоту.

2. Мониторинг җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелә.

3. Мониторинг үткәргәндә җирле үзидарә органнары Теләче муниципаль районы Башкарма комитетының юридик бүлеге һәм җирле үзидарәнең башка органнары белән үзара ярдәмләшеп эшли.

4. Җирле үзидарә органнарында мониторинг үткәрү өчен җаваплы кешеләр билгеләнә.

5. Мониторинг үткәрүнең максатлары:

муниципаль актларны федераль һәм республика законнары белән тәңгәлләштерү максатыннан, муниципаль актларны кабул итү, үзгәртү яки көчен югалткан дип тану кирәклеген ачыклау;

муниципаль актларда коллизияләренә, каршылыкларны, кимчелекләренә, хокукый көйләүдә кабатлауны бетерү;

җирле үзидарә органнарының норматив-хокукый базасын системага салуны тәэмин итү;

муниципаль актларда ришвәтчелек факторларын ачыклау;

кирәге калмаган (актуальлеген югалткан) яки практикада кулланылмый торган муниципаль актларны яки аларның аерым положениеләрен (нормаларын) ачыклау;

хокуклар куллануның нәтижәлелеген арттыру;

муниципаль актларны тормышка ашыруның нәтижәлелеген киметүче факторларны ачыклау;

җирле үзидарә органнарының тиешле бүлекчәләренә муниципаль актларны үтәүгә контроль булдыруга булышлык итү;

нормалар чыгару процессын камилләштерү буенча тәкъдимнәр эшләү.

6. Мониторинг федераль конституцион законнардагы, федераль законнардагы, Россия Федерациясенен закон актларындагы, Россия Федерациясе Президенты указларындагы, Россия Федерациясе Хөкүмәте карарларындагы, башкарма хакимиятнең федераль органнары норматив-хокукый актларындагы, федераль дәрәжәдәге башка норматив-хокукый актлардагы; Татарстан Республикасы законнарындагы һәм башка норматив-хокукый актларындагы; Татарстан Республикасы Теләче муниципаль районы Айдар авыл җирлеге Уставындагы, муниципаль актлардагы үзгәрешләрне җыюны, гомумиләштерүне, анализлау һәм бәяләүне үз эченә ала.

7. Мониторинг үткәру өчен нигез булып:

федераль һәм республика законнары актларына үзгәрешләр кертү;

хокукый көйләүнең аерым сферасында муниципаль актларны куллануга анализ ясау;

прокуратура органнары мәгълүматлары;

муниципаль актлардагы житешсезлекләр яки аларны камилләштерү кирәклеген турында массакүләм чаралар мәгълүматлары;

гражданнарның, юридик затларның, шул исәптән иҗтимагый, фәнни, хокук саклаучы һәм башка оешмаларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкаләтле органнары депутатларының муниципаль актларның камил булмавы турында мөрәҗәгатьләре:

шул исәптән Татарстан Республикасының муниципаль норматив-хокукый актлары регистрына кертелгән муниципаль актларга Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгы үткәргән хокукый экспертиза нәтиҗәләре;

муниципаль актларның коррупциягә каршы торучанлыгына экспертиза (аны үткәругә вәкаләтле затлар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә эзерләнгән) нәтиҗәләре;

җирле үзидарә органнары тарафыннан үткәрелүче конференцияләр, семинарлар, халык тыңлаулары, жәмәгатьчелек тикшерүләре һәм башка чараларның йомгаклау документлары.

II. Мониторинг үткәру тәртибе

8. Җирле үзидарә органнары үз компетенциясендәге мәсьәләләр буенча мониторингны әлеге Нигезләмәнең 4 пункттында күрсәтелгән җаваплы затлар белән берлектә үткәрә.

Мониторинг үткәру максатыннан эшче төркемнәр оешырга, киңәшмәләр, консультацияләр үткәрелергә, тиешле мәгълүматлар соратып алынырга, Татарстан Республикасының башка муниципаль берәмлекләре, Россия Федерациясе субъектлары тәҗрибәсе өйрәнелергә, эшнең башка формалары кулланылырга мөмкин.

9. Мониторинг түбәндәге анализ үткәру юлы белән башкарыла:

әлеге Нигезләмәнең 6 пункттында күрсәтелгән актларга;

федераль, республика һәм муниципаль норматив-хокукый актларга ризасызлык белдерү турындагы эшләр буенча суд актларына (суд практикасына), прокурор жавабы актларына.

10.Жирле үзидарә органнарының норматив базасына мониторинг, анализ үткәрү, шулай ук мониторинг нәтижэләре буенча башкарылган нормативлар билгеләү эше нәтижэләрен теркәү максатыннан, муниципаль берәмлекнең вәкаләтле органы тарафыннан жирле үзидарә органнарында муниципаль норматив-хокукый актлар реестрын оештыру һәм алып бару тәртибе турындагы карары нигезендә муниципаль норматив-хокукый актлар реестры кулланыла

11.Мониторинг үткәрү процессын оптимальләштерү максатыннан мәгълүмат системасының башка сервислары кулланылырга мөмкин.

12. Муниципаль хокукый актларның кабул ителүен (бастырылуын), үзгәрүен тәмин итәр яки көчен югалткан дип (юкка чыгарылуын) тану өчен мониторинг үткәргәндә, Нигезләмәнең 9 пунктында күрсәтелгән анализ белән беррәттән, муниципаль актларның практикада кулланышына түбәндәге критерийлар буенча бәя бирелә:

Кешенең, гражданның гарантияләнгән хокукларын, иреген һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау;

муниципаль актлар кабул итү (бастыру) кирәклеген билгеләүче зуррак юридик көчкә ия норматив-хокукый актларның булуы;

муниципаль актлар бастырганда, жирле үзидарә органының үз компетенциясе чикләрен саклавы;

муниципаль актта коррупциогенфакторларның булуы;

иҗтимагый мөнәсәбәтләрне хокукый көйләүнең тулылыгы;

хокук нормалары коллизиясе;

юридик-техник характердагы хаталар булуы;

муниципаль актны кулланганда, аның положениеләренең мәгънәсен бозу;

муниципаль хокукый актны кулланганда законсыз яки нигезсез карарлар, гамәлләр (чара күрмәү);

норматив-хокукый актларны куллану практикасы булуы;

норматив-хокукый актларны куллануның бертөрле практикасы булмавы;

муниципаль актны аңлату мәсьәләләре буенча гаризалар булуы (аларның саны) һәм эчтәлегә;

муниципаль актлар белән көйләнгән мөнәсәбәтләр белән бәйле рәвештә гариза бирүчеләрнең таләпләрен канәгатьләндерү (кире кагу) турында законлы көченә кергән суд актларының (аларның саны), һәм аларны кабул итүгә нигез булуы.

13. Федераль һәм республика законнарына мониторинг нәтижәсендә муниципаль актларда үзгәрешләргә сәбәпче булырдай үзгәрешләр ачыкланган очракта, жирле үзидарә органнары тарафыннан:

муниципаль актка үзгәрешләр кертү турында, муниципаль актның көчен югалтуы, яңа муниципаль акт кабул итү турында муниципаль актларның тиешле проектлары эшләнә;

муниципаль актларны зуррак юридик көчкә ия булган актларга яраклаштыру юнәлешендә башка чаралар күрелә.

14. Федераль һәм республика законнары актларына муниципаль актларга үзгәрешләр кертү кирәклеген китереп чыгаручы үзгәрешләр кертелгән очракта, мониторинг федераль яки республика акты бастырылганнан соң 30 көн эчендә үткәрелә.

Мониторинг үткәрү өчен нигез булып гражданның, юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, дәүләт хакимияте органнарының, муниципаль берәмлекләрнең вәкаләтле органнары депутатларының мөрәжәгатьләре, шулай ук прокуратура мәгълүматлары, «Россия Федерациясе прокуратурасы турында»гы Федераль закон белән билгеләнгән срокта каралучы прокурор жавабы актларыннан тыш, мөрәжәгать кергәннән соң мониторинг 30 көн эчендә үткәрелә. Мониторинг үткәрүнең нәтижәсе турында мөрәжәгать итүчегә хәбәр ителә.

Ерак киләчәктә көченә керәчәк федераль һәм республика законнары актларында үзгәрешләр ачыкланганда, жирле үзидарә органнарының нормативлар эшләү планнарына тиешле корректировкалар кертү турында тәкъдимнәр кертелә.

III. Мониторинг нәтижәләрен тормышка ашыру

15. Мониторинг нәтижәләре буенча муниципаль акт проектын эшләү һәм муниципаль актны кабул итү, әлеге Нигезләмәнең 14 пунктындагы өченче абзацта күрсәтелгән очрактан тыш, федераль һәм (яки) республика законнары актын үзгәртүдән соң, ике айдан да соңга калмыйча үткәрелә.

16. Мониторинг үткәрүгә җаваплы затлар мониторинг нәтижәләре турында ай саен, отчет аеннан соң килүче айның 5 числосыннан да соңга калмыйча жирле үзидарә органнары җитәкчеләре алдында хисап тоталар.

16. 1. Мониторинг нәтижәләре турында хисапта (мәгълүматларда) күрсәтелергә тиеш:

мониторинг үткәрү объекты турында мәгълүмат;

мониторинг үткәрүне башкаручылар турында мәгълүмат;

мониторинг үткөрү вакыты турында мәгълүмат;

хокукый көйләү предметына кыскача характеристика, мониторинг үткөрү өчен нигезләр.

16.2. Мониторинг нәтижеләре турында хисапта (мәгълүматларда) булырга мөмкин:

ачыкланган хокукый көйләү проблемалары турында мәгълүмат;

муниципаль актларга үзгәрешләр кертү һәм (яки) муниципаль актларның яңаларын кабул итү, юкка чыгару кирәклегенә турында тәкъдимнәр;

мониторинг нәтижеләренә нигезләнү, хокукый мөнәсәбәтләрнең тиешле сферасында хокукый көйләүне камилләштерүгә юнәлтелгән башка тәкъдимнәр.

17. Мониторинг нәтижеләре буенча яңадан кабул ителгән муниципаль актлар, законнар билгеләгән тәртиптә һәм срокта, Татарстан Республикасының муниципаль норматив-хокукый актлары регистрына кертү өчен җибәрелә.

Мониторинг нәтижеләре буенча, әлеге регистрга кертү өчен, анда булмавы ачыкланган муниципаль актлар җибәрелә.

18. Мониторинг нәтижеләре буенча нормативлар эшләүне камилләштерү буенча тәкъдимнәр эзерләнүгә мөмкин.

IV. Жаваплылык

19. Мониторинг үткөрү һәм хокук эшчәнлегенә өчен жаваплы затлар мониторинг оештыру, шулай ук муниципаль актларны хокукый көйләүнең җирле үзидарә органнары карамагындагы тиешле сферасында федераль һәм республика законнары белән вакытында тәңгәлләштерү өчен персонал (шул исәптән дисциплинар) жаваплылык тота.

20. Мониторинг нәтижеләре буенча негатив нәтижеләргә китергән, шул исәптән гражданнарга, юридик затларга, җәмгыятькә һәм дәүләткә зыян салган гамәлләр (чара күрмәү) өчен, законнар буенча җирле үзидарә органнары җитәкчеләре жавап тота.